

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 489/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti HOPI SK s. r. o., Bratislavská 83, Pezinok, zastúpenej advokátom Mgr. Zdenkom Nováčekom, Brančská 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cob 187/2014 z 30. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti HOPI SK s. r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti HOPI SK s. r. o., Bratislavská 83, Pezinok (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 187/2014 z 30. januára 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) prebieha konanie vedené pod sp. zn. 23 Cb 82/2013, ktorého predmetom je rozhodovanie o nároku na zaplatenie 338 666,66 € s príslušenstvom, ktorý si uplatnila obchodná spoločnosť [REDACTED] (ďalej len „navrhovateľ“), proti obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „odporca“, spolu ďalej len „účastníci“).

Podľa sťažovateľa uplatnená suma predstavuje nárok navrhovateľa „na úhradu faktúr odporcovi dodaných nápojov, hradených navrhovateľovi cestou zápočtov odporcových protifaktúr z vratných obalov (nápojových sudov, fľašiek, prepraviek a podobne), o ktorých však navrhovateľ tvrdí, že ich nikdy neodobral, čím odporcovi nárok na ich fakturáciu a následný zápočet údajne tiež nikdy nevznikol“.

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje, že na výsledku predmetného konania má právny záujem v zmysle § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keďže je *«zmluvným partnerom odporcu, cestou ktorého odporca navrhovateľovi vratné obaly vraca, kde výhradne ich odovzdanie na linke „Sťažovateľ – Navrhovateľ“, ako údajne rozhodujúcu predbežnú otázku, navrhovateľ v prebiehajúcim konaní spochybňuje; vrátane pravosti akcesorických dovolateľových dodacích/ložných listov...»*.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorom uviedol, že *„(p)okiaľ ide o spornú otázku odovzdania vratných obalov navrhovateľovi, táto otázka môže byť predmetom dokazovania v predmetnom konaní len vo vzťahu k dôvodnosti uplatneného nároku navrhovateľa...“*, a tiež aj na vyjadrenie navrhovateľa v podaní zo 6. mája 2014 a v odvolaní odporcu z 29. mája 2014, v ktorom títo účastníci uviedli, že v prípade neúspechu odporcu v konaní bude mať tento právo regresu voči sťažovateľovi.

Sťažovateľ ďalej uvádza:

«Sťažovateľ a odporca boli a naďalej aj sú toho názoru, že nakoľko celé dokazovanie je navrhovateľom a súdom smerované výhradne len na posúdenie predbežnej otázky ohľadne odovzdania vratných obalov na linke „Sťažovateľ – Navrhovateľ“, tak len

sťažovateľ disponuje na podporu odporcu a tým aj seba potrebnými dôkazmi, súvislosťami a znalosťami vo veci.

... nepripustením sťažovateľa by sa mu znemožnilo aktívne participovať na súdom avizovanom dokazovaní skutkového stavu, ktorého predmetom mám byť práve plnenie sťažovateľových vlastných práv a povinností... v prípade eventuálneho odporcovho neúspechu spore, založenom na predbežnej otázke ohľadne odovzdania vratných obalov, by odporca takýmto odsudzujúcim rozsudkom, a v ňom uvedeným skutkovým stavom, voči sťažovateľovi istotne argumentoval.»

Na tomto základe sťažovateľ vstúpil na vlastný podnet podľa § 93 ods. 3 OSP do konania ako vedľajší účastník.

Následne okresný súd rozhodol uznesením č. k. 23 Cb 82/2013-1556 z 15. mája 2014 tak, že nepripustil vstup sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 30. januára 2015 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil vzhľadom na to, že neboli splnené zákonné podmienky na vstup sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka.

Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením boli porušené v sťažnosti označené práva s poukazom na *«reštriktívny (ústavne nekonformný) výklad pojmu „právny záujem“, uskutočnený v rozpore so skutkovým a právnym stavom v predmetnej veci»*.

Podľa sťažovateľa konajúce súdy ústavne nekonformne vyhodnotili a interpretovali existenciu právneho záujmu sťažovateľa na výsledku konania. Spôsob, akým tieto súdy vyhodnotili túto zákonnú podmienku vedľajšieho účasti, je v rozpore so závermi vyplývajúcimi z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“; 3 Obo 28/2010, 4 Obo 44/2010, 1 Obdo V 18/2008, 4 Obo 2/2007, 6 Sžo 119/2010, 3 Cdo 319/2009 a 4 Obo 151/2007), z judikatúry ústavného súdu (najmä nálezy sp. zn. IV. ÚS 60/2010 z 20. januára 2011 a sp. zn. IV. ÚS 480/2012 zo 14. februára 2013)

a judikatúry Ústavného súdu Českej republiky (III. ÚS 457/03, I. ÚS 553/03, III. ÚS 63/05 a I. ÚS 1384/2010).

Sťažovateľ ďalej argumentuje tým, že konajúce súdy svojím postupom porušili aj princípy rovnosti zbraní, kontradiktórnosti konania a aj dvojinštančnosti vzhľadom na to, že mu neposkytli dostatočný priestor na preukázanie jeho právneho záujmu na výsledku konania, a taktiež tým, že mu nedoručili námietky navrhovateľa voči vedľajšiemu účastníctvu sťažovateľa a neumožnili mu vyjadriť sa k týmto námietkam pred rozhodnutím okresného súdu o prípustnosti vedľajšieho účastníctva. V tejto súvislosti uvádza, že okresný súd mu doručil námietky navrhovateľa 19. mája 2014, pričom o prípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhodol už 15. mája 2014. Sťažovateľ poukazuje aj na to, že tento postup konajúcich súdov je v rozpore s právnymi závermi, ktoré uviedol ústavný súd v náleze sp. zn. IV. ÚS 480/2012 zo 14. februára 2013. Sťažovateľ namieta, že krajský súd mal tento postup okresného súdu vyhodnotiť ako odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP a takto mal uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež poukazuje na to, že po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku – odvolania – „z *opatrnosti*“ podal proti napadnutému uzneseniu dovolanie podľa § 237 OSP.

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Krajský súd v Bratislave Uznesením č. 1 Cob/187/2014-1675 z 30. 1. 2015... porušil základné právo sťažovateľa... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny... a právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

... Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. 1 Cob/187/2014-1675 z 30. 1. 2015 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

... Sťažovateľovi... sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 296,44 €, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť na účet jeho právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Vychádzajúc z petitu sťažnosti (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05), ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým tento potvrdil uznesenie okresného súdu z 15. mája 2014 o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva sťažovateľa. Podľa sťažovateľa okresný súd ústavne nekonformne posúdil existenciu jeho právneho záujmu na výsledku konania a svojím postupom pri rozhodovaní o námietkach navrhovateľa proti vstupu sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka mu odňal možnosť konať pred súdom, keďže mu nedoručil námietky navrhovateľa pred rozhodnutím o prípustnosti vedľajšieho

účastníctva. Týmto postupom mu okresný súd neumožnil efektívne sa vyjadriť k námietkam navrhovateľa a nedal mu príležitosť preukázať existenciu právneho záujmu na výsledku konania. Vychádzajúc z týchto skutočností, mal krajský súd uznesenie okresného súdu pre vadu podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré zakladá na dovolacom dôvode podľa „§ 237 OSP“. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa v sťažnosti, v ktorej uvádza, že mu postupom konajúcich súdov mala byť odňatá možnosť konať pred súdom, sťažovateľ zrejme podal dovolanie z dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP.

Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že v konaní o dovolaní sťažovateľa najvyšší súd ešte nerozhodol.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu ustálenú judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. Iná interpretácia by v danej veci mala za následok nežiaducu situáciu, keď by to isté rozhodnutie súčasne preskúmavali všeobecný súd aj ústavný súd. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02).

V okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne

aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné (IV. ÚS 142/2010).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd v záujme právnej istoty sťažovateľa zároveň poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v ktorých vyslovil, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to navádzať potenciálnych sťažovateľov na obdobný postup, aký zvolil v okolnostiach daného prípadu sťažovateľ, t. j. na paralelné podávanie sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale pri predbežnom prerokovaní ju podľa zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v tejto veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2016